

Interview experts De Blauwe Cluster, Inagro en Marifish.Inc

“West-Vlaanderen beschikt over een goed uitgebouwd ecosysteem voor aquacultuur”

Bart Vancauwenberghe, freelancejournalist

Aquacultuur zit in de lift in Vlaanderen, maar succes komt niet vanzelf. Achter elk rendabel project schuilt een doordachte aanpak, een sterk netwerk, steun van partijen zoals Inagro, De Blauwe Cluster of Marifish.Inc en een lange adem. Jurgen Adriaen (De Blauwe Cluster), Sylvie Becaus (Marifish.Inc, Vlaamse Visveiling) en Stefan Teerlinck (Inagro) vertellen hoe de juiste puzzelstukken in West-Vlaanderen samenkomen: van onderzoek en opleiding tot financiering en markttoegang. Wie de kansen slim benut en inzet op samenwerking, kan in deze nichemarkt echt het verschil maken.

Aquacultuur en onze provincie gaan prima samen. De productie van aquatische organismen op zee, aan land, in brak of zout water, van plantaardige of dierlijke oorsprong, beleefde door de jaren heen ups en downs maar lijkt zich sinds een tiental jaar veel beter te ontplooiën. Dat is onder meer te danken aan het sterke netwerk dat is opgezet door organisaties zoals Inagro, De Blauwe Cluster en Marifish.Inc. Sylvie Becaus: “De Blauwe Cluster creëert voor ons veel instroom, terwijl Stefan bij Inagro dan weer als aquaconsulent opereert.”

Stefan Teerlinck: “We beschikken hier inderdaad over een sterk ecosysteem. Terwijl je in veel andere landen van het kastje naar de muur wordt gestuurd, volstaat het in Vlaanderen om bij Inagro aan te kloppen met gelijk welke vraag inzake aquacultuur, waarna ik hen naar de juiste partijen doorverwijs. Wie bij het Europees Fonds voor Maritieme Zaken, Visserij en Aquacultuur (EFMZVA, red.) aanklopt met een interessant en goed onderbouwd project, kan tot 40% van de investering, met een maximum van 800.000 euro, terugkrijgen.”

Jurgen Adriaen: “Daarnaast komen innovatieve projecten ook in aanmerking voor steun van VLAIO. Er is in deze provincie heel veel expertise en knowhow aanwezig, die bovendien – weliswaar nooit op erg grote schaal – aan productie gekoppeld zijn.”

Waarom is die steun onontbeerlijk?

Sylvie Becaus: “Aquacultuur is niet bepaald de makkelijkste sector. Het unieke ecosysteem dat vanuit onze provincie dergelijke initiatieven ondersteunt, doet de kans op slagen

exponentieel stijgen. Organisaties zoals Marifish.Inc spelen daarin een cruciale rol: wij begeleiden bedrijven niet alleen, maar versnellen ook hun traject van idee naar markt. Door innovatie centraal te stellen en bedrijven actief te ondersteunen in hun ontwikkeling, stijgt de kans op slagen aanzienlijk.”

“Als je de meerwaarde van aquacultuur per vierkante kilometer uitrekent, kom je tot de conclusie dat we in West-Vlaanderen heel goed scoren.”

Stefan Teerlinck, Inagro

Welke puzzelstukken moeten in elkaar klikken om een succesvol bedrijf in aquacultuur op te zetten?

Stefan Teerlinck: “Een eerste vereiste is een goede locatie. In het binnenland iets opzetten waarvoor je eigenlijk zeewater nodig hebt, is niet ideaal. Dat kan je beter vanuit pakweg Oostende doen. Samen met Janne Tjampens en Wouter Merckx van KU Leuven werkten we een haalbaarheidsstudie voor landgebonden aquacultuur in Vlaanderen uit. We stipten een tiental Vlaamse locaties aan die geschikt zijn voor economische, ecologische en sociaal duurzame aquacultuur. De andere puzzelstukjes zijn specifieke kennis, technologie, marketing en uiteraard: geld. Er is een behoorlijk budget nodig om op te starten en veel tijd om alles rendabel te krijgen.”

Wat maakt aquacultuur in Vlaanderen uniek?

Sylvie Becaus: “Zeker sinds de oprichting

van het Vlaams Aquacultuurplatform in september 2012 zijn heel veel inspanningen geleverd om er een bloeiende sector van te maken. Onze kracht zit in innovatie en toegevoegde waarde. In plaats van massaproductie zetten we in op slimme, duurzame en technologisch onderbouwde concepten. Binnen Marifish.Inc zien we hoe start-ups en scale-ups nieuwe technieken ontwikkelen rond automatisering, datagebruik en circulaire systemen. Dat maakt dat Vlaamse aquacultuurprojecten zich kunnen onderscheiden in nichemarkten met een hoge kwaliteit en sterke economische meerwaarde.”

Stefan Teerlinck: “Het heeft geen zin om ons te gaan vergelijken met pakweg Spanje en Nederland, die over een veel groter volume aan zeewater beschikken. Wie de meerwaarde van aquacultuur per vierkante kilometer uitrekent, komt tot de conclusie dat we heel goed scoren, zeker in het premium segment.”

“Door intense samenwerking kunnen we binnen de vier maanden vergunningen verkrijgen voor productie van levende organismen. Dat is uitzonderlijk snel en het geeft aquacultuurprojecten de beste starterspositie om succesvol te worden.” Foto, vlnr: Jurgen Adriaen, Sylvie Becaus, Stefan Teerlinck. © Luc Demiddele

Jurgen Adriaen: "Ook in het buitenland zijn veel ondernemers op zoek naar wat wij bieden. Dat blijkt onder meer uit de succesvolle inspanningen van Marifish.Inc om buitenlandse bedrijven aan te trekken. Akkoord, de hoge Belgische loonkost maakt het net iets uitdagender om een onderneming rendabel te krijgen, maar wie inzet op automatisering, reststromen goed op elkaar afstemt en gebruikmaakt van data en AI, heeft een streepje voor. Met De Blauwe Cluster staan wij zelf regelmatig in contact met andere Europese consortia, waardoor we een goed beeld hebben van wie waarmee bezig is."

Stefan Teerlinck: "Laat ons niet vergeten dat de European Aquaculture Society (een organisatie die sinds 1976 duurzame ontwikkeling van Europese aquacultuur stimuleert, red.) destijds in Oostende is ontstaan onder impuls van de UGent. Daarnaast bracht het biotechbedrijf INVE Aquaculture, dat in België een onderzoekscentrum heeft, diverse wetenschappelijke ideeën naar de commerciële markt."

Over universiteiten gesproken: welke mogelijkheden bieden Vlaanderen en West-Vlaanderen inzake opleiding in deze nichemarkten?

Stefan Teerlinck: "Aan de UGent kan je binnen de faculteit bio-ingenieurswetenschappen een twee jaar durende Master of Science in Aquaculture volgen. Duurzame kweek van waterorganismen staat centraal in deze internationaal erkende master-na-bacheloropleiding. Met het Laboratorium voor Aquacultuur en Artemia vind je daar ook prima onderzoeksfaciliteiten."

Jurgen Adriaen: "Op bachelorniveau kan je bij hogeschool Odisee 'Duurzame teelt van aquatische organismen' volgen, georganiseerd door de opleiding Agro- en biotechnologie in Sint-Niklaas. Het Provinciaal Technisch Instituut in Kortrijk maakt dan weer deel uit van het Smart Aquaponics-project, een Interreg-project tussen Frankrijk, Wallonië

en Vlaanderen. Aquaponics is een geïntegreerd teeltsysteem voor planten en vis, dat een oplossing kan bieden voor problemen van waterbeheer en voedselzekerheid. En bij Inagro en talrijke andere organisaties kunnen studenten terecht voor aquacultuurgerichte stages."

Wat vereist aquacultuur nog, naast de kweek zelf?

Sylvie Becaus: "Er zijn heel wat randvoorwaarden, producten en diensten nodig om überhaupt aan productie te kunnen beginnen. Denk bijvoorbeeld aan innovatieve voederoplossingen, datamonitoring, sensortechnologie, automatiseringssystemen of technische ondersteuning. Bovendien is de Noordzee een uitdagende omgeving om aan aquacultuur te doen. Wie in de Noordzee kan duiken, kan overal duiken, wordt soms gezegd. Dat mag je letterlijk en figuurlijk nemen: mensen die hier de job hebben geleerd en ervaring hebben opgedaan, beschikken doorgaans over heel wat wetenschappelijke en technische bagage."

"De vissershaven van Oostende is een enorme troef: daar heb je directe toegang tot infrastructuur, logistiek, een commercieel platform en maritieme expertise."

Sylvie Becaus, Marifish.Inc

"De vissershaven van Oostende is ook een enorme troef: daar heb je directe toegang tot infrastructuur, logistiek, een commercieel platform en maritieme expertise. Binnen Marifish.Inc benutten

we die unieke omgeving om bedrijven sneller te laten opschalen en te testen in realistische – en soms moeilijke – omstandigheden."

Stefan Teerlinck: "Het is geen toeval dat veel buitenlandse bedrijven in Vlaanderen komen 'vissen' naar experts. Wie in de organisatie van talrijke aquacultuurondernemingen over de grenzen gaat neuzen, zal er heel vaak op een Vlaming botsen. Dat komt omdat je in West-Vlaanderen je wetenschappelijke kennis kan toetsen aan productie – weliswaar niet op de grootste schaal, maar wel in een hoger segment. Je geraakt hier dus wel uit de laboschaal, wat cruciaal is om de economische levensvatbaarheid van bepaalde activiteiten te analyseren."

Waar ligt het grootste groeipotentieel voor aquacultuur in onze regio?

Jurgen Adriaen: "Het zou ons enorm vooruithelpen mochten we meer projecten vanuit een *multi-use* bril bekijken. Denk bijvoorbeeld aan windmolenparken waar je ook aan aquacultuur kan doen. Zo onderzocht de UGent samen met andere partners de mogelijkheden om binnen het Belwind-windpark aan mosselteelt te doen. Studies hebben uitgewezen dat de constructies daar voor bepaalde vissoorten een gunstige habitat kunnen zijn."

Stefan Teerlinck: "Praktisch zijn dergelijke projecten zeker haalbaar. Een cruciale voorwaarde is wel dat de federale overheid die multi-use-eis in haar aanbestedingen opneemt."

Sylvie Becaus: "De voorwaarde 'visserij inclusief' is inderdaad van primordiaal belang. Stel de aanbesteding zodanig op dat bepaalde types boten wél in die windparken mogen varen. Multi-useprojecten hebben zeker slaagkansen maar ze vragen een inspanning. De overheid moet die inspanning stimuleren."

Jurgen Adriaen: "Het zou een enorme troef zijn als Vlaanderen daar als een

pionier op zou inspelen, net zoals dat bij de bouw van windmolenparken is gebeurd. Kijk maar naar hoe DEME Group en Jan De Nul daarin zijn gegroeid en hoe ze daar vandaag internationaal de vruchten van plukken.”
Sylvie Becaus: “Het komt eropaan het potentieel van elke vierkante kilometer in de Noordzee optimaal te benutten. In het verleden zijn grote inspanningen geleverd om op die manier onze energieafhankelijkheid fors te verlagen. Energie heeft in dat opzicht altijd de voorkeur gekregen op voedsel, maar die twee kunnen perfect samengaan.”

“Hoe meer mensen overtuigd zijn van lokaal en duurzaam kopen, hoe sneller aquacultuurbedrijven rendabel kunnen worden.”

Jurgen Adriaen, De Blauwe Cluster

Hoe stelt de overheid zich daarbij op?

Sylvie Becaus: “De houding is heel constructief. Als de overheid al ergens vraagtekens bij plaatst, is dat in eerste instantie omdat ze niet altijd beseft dat het om pionieren gaat. Tot onze tevredenheid merken we dat lokale instanties er echt mee bezig zijn. In de vissershaven van Oostende bijvoorbeeld komen beleid, innovatie en ondernemerschap samen. Die intense samenwerking laat toe om binnen de vier maanden vergunningen te verkrijgen voor productie van levende organismen. Dat is uitzonderlijk snel en geeft aquacultuurprojecten de beste starterspositie om succesvol te worden. Naar mijn gevoel zou de EU-regelgeving wel wat soepeler mogen, zeker als we onze onafhankelijkheid in de toekomst verder willen vergroten.”

Welke positieve tendensen kunnen aquacultuur in de toekomst nog meer kansen bieden?

Stefan Teerlinck: “Het besef groeit dat aquacultuur tijd en veel geld vraagt. Er zijn behoorlijk wat centen én een langetermijnvisie nodig om projecten te doen slagen. Tot onze tevredenheid

zien we dat dit bewustzijn ook bij investeerders groeit. Uiteraard willen zij hun investering zien renderen, maar aspecten zoals groen, lokaal en duurzaam krijgen steeds vaker voorrang. Kijk, aquacultuur is geen kip met gouden eieren. Het is moeilijk, maar absoluut wel haalbaar, zeker voor wie optimaal de mogelijkheden benut en sterk op samenwerking inzet.”
Jurgen Adriaen: “Ook de consument speelt daarbij een belangrijke rol. Hoe meer mensen overtuigd zijn van lokaal en duurzaam kopen, hoe sneller aquacultuurbedrijven rendabel kunnen worden.”
Sylvie Becaus: “Wij bieden met Marifish. Inc en de samenwerking met de veiling een oplossing voor een belangrijk stuk van de puzzel: logistiek en markttoegang. Minstens even belangrijk is dat ondernemers inzetten op innovatie en maximaal gebruikmaken van de mogelijkheden die een omgeving zoals de vissershaven van Oostende biedt. Wie zijn huiswerk maakt en zich laat omringen door de juiste partners, kan hier echt het verschil maken. Hoe beter je voorbereid bent en hoe meer je gebruikmaakt van een wijdvertakt netwerk en alle beschikbare steun, hoe groter de kans op slagen.”

Abonnement

Een abonnement is gratis.
Het tijdschrift West-Vlaanderen Werkt verschijnt tweemaal per jaar.
Registreren kan via:
www.kenniswest.be/westvlaanderenwerkt

Overzicht

Volg ons nu ook op LinkedIn:
 Provincie West-Vlaanderen

De meest actuele artikels en dossiers

en het archief van de edities van West-Vlaanderen Werkt vindt u op:
www.westvlaanderenwerkt.be

COLOFON

De artikelen in West-Vlaanderen Werkt zijn niet noodzakelijk de weergave van standpunten van de redactie of van het Provinciebestuur. Bij naamvermelding verschijnt de bijdrage onder de verantwoordelijkheid van de auteur.

Reproductie van of verwijzing naar een van deze artikelen mag uitsluitend met correcte vermelding van de auteur en bron en mits de redactie een kopie krijgt.

Expertenpool

Sofie Barremaecker (Syntra West), Ilse Defruyt (POM West-Vlaanderen), Louise Delputte (VIVES), Charlotte Destoop (TUA West), Bart Hillewaert (De Blauwe Cluster), Inge Priem (Provincie West-Vlaanderen), Lode Vanden Bussche (Provincie West-Vlaanderen), Brecht Vanruymbeke (POM West-Vlaanderen), Jeroen Vanthournout (Leiedal), Peter Verheecke (Provincie West-Vlaanderen), Julie Verhooghe (Kabinet gedeputeerde Jean de Bethune), Nikita Vindevogel (Howest)

Coördinatie en hoofdredactie

Arno De Wispelaere, KennisWest
Koning Leopold III-laan 41
8200 Brugge (Sint-Andries)
T. 050 40 71 30
E-mail: arno.dewispelaere@west-vlaanderen.be
www.kenniswest.be/westvlaanderenwerkt

Medewerkers

Journalisten: Joyce Mesdag, Tanja Termote, Bart Vancauwenberghe, Sarah Vandoorne, Christina Van Geel, Dirk Van Thuyne
Fotografen: Foto Jan, Femke Delbeke, Luc Demiddele, Nathalie Samain, Pietro Sutura, Frank Toussaint, Sven Van Haelst
Lectoren: Sigrid Creytens, Jan Leplae, Conny Van Gheluwe

Verantwoordelijke uitgever

Stijn Lombaert, Provinciegriffier
Provinciehuis Boeverbos
Koning Leopold III-laan 41
8200 Sint-Andries (Brugge)

Vormgeving & druk: sectie Digitaal Design & Productie, Provincie West-Vlaanderen

Andere fotobronnen van deze editie

Aconstruct, Agristo, Bekaert, Club Media House, CNH, Colruyt Group, kwin.be, Osta, Otary, Turfgrass Beaulieu, TVH, Unilin, VLIZ, Westtoer

Cartoons: Lectrr
Coverfoto: OSTA, Femke Delbeke

ISSN 1374-6235

We zijn lid van We Media.

Persoonsgegevens worden verwerkt volgens de bepalingen van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) van 24 mei 2016. Meer info: www.west-vlaanderen.be/privacy.

West-Vlaanderen Werkt wordt u gratis toegestuurd. Indien uw gegevens onjuist zijn of indien u het tijdschrift niet meer wenst te ontvangen, dan kunt u zich altijd uitschrijven via www.kenniswest.be/mijn-abonnementen. Uw persoonlijke gegevens worden niet aan derden overgemaakt.

Jurgen Adriaen, De Blauwe Cluster: “Het zou ons enorm vooruithelpen mochten we meer projecten vanuit een multi-usebril bekijken. Denk bijvoorbeeld aan windmolenparken waar je ook aan aquacultuur kan doen.” Foto: het SeaMade-windpark voor de kust van Oostende. © Otary

West-Vlaanderen Werkt

De polsslag van de West-Vlaamse economie

West-Vlaanderen Werkt focust op de sociaal-economische dynamiek in de provincie. We publiceren zowel vaste rubrieken als dossiers met unieke analyses en journalistiek onderzoek. We bestrijken een breed palet aan onderwerpen en schenken bijzondere aandacht aan interessante nieuwe ontwikkelingen bij ondernemingen en overheid.

Volg op elk moment de meest recente artikels via

www.westvlaanderenwerkt.be

Twee maal per jaar bundelen we alle verschenen stukken in een fysieke editie.

Wil je via mail op de hoogte blijven van nieuwe artikels of West-Vlaanderen Werkt gratis ontvangen in je brievenbus?

Abonneer je in beide gevallen via

www.kenniswest.be/mijn-abonnementen

